

Protest posłów króla Polski na soborze w Konstancji

Wielkie i ciężkie zgorszenia mogą powstać zarówno przeciwko wierze katolickiej, jak i przeciwko pozycji wspomnianych władców [Władysława Jagiełły i Witolda], przez głęboką nienawiść żywioną przez stronników powtarzających uporczywie tę diabelską naukę [Falkenberga] – pisali Polacy, składając protest na Soborze w Konstancji. Jego treść publikujemy w „Teologii Politycznej Co Tydzień”: „Jagiełło. Władysław II Wielki?”.

Protest posłów króla Polski pochodzi z protokołu obrad soboru powszechnego w Konstancji (1414–1418) i stanowi jedno z najważniejszych świadectw dyplomatycznej, prawnej i intelektualnej konfrontacji, jaka rozegrała się w ostatnich fazach tego wielkiego zgromadzenia Kościoła zachodniego. Poselstwo polskie podnosiło sprawę Johanna Falkenberga – dominikanina, teologa i inkwizytora działającego w pierwszych dekadach XV wieku. Autor kontrowersyjnej, paszkwilanckiej *Satyry* otwarcie atakował króla Polski Władysława Jagiełłę jako „falszywego chrześcijanina”, jego politykę oraz Polaków jako naród, przedstawiając ich jako działających sprzecznie z chrześcijańskimi zasadami i wzywając do kroków przeciwko nim – a wręcz do ich eksterminacji jako „sług diabelskich”. Polska delegacja – w niej Paweł Włodkowic i arcybiskup Mikołaj Trąba – próbowała doprowadzić do uznania *Satyry* za heretycką. Obrażliwe i skandaliczne tezy – jak argumentowali Polacy – podważały porządek chrześcijańskiej wspólnoty, godziły w reputację monarchii i stanowiły fałszywe uzasadnienie dla polityki krzyżackiej. Kończąca protest zapowiedź apelacji do kolejnego soboru jest wyrazem determinacji strony polskiej w tej sprawie.

***

1. My, pokorni posłowie najjaśniejszego pana, króla Polski [Władysława Jagiełły] i jego brata władcy Aleksandra, inaczej Witolda, wielkiego księcia litewskiego, z całą pokorą i usilnością, oraz z należnym waszym świątobliwościom szacunkiem prosimy, aby wasze świątobliwości sprawiedliwie i z całą powagą oraz wnikliwością potępiły pewną broszurę brata Jana Falkenberga, jako jawnie heretycką i nikczemną. Prosimy także, aby została ona potępiona przez wszystkie nacje i święte kolegium czcigodnych ojców kardynałów, tak jak się to czyni w jawnych uroczystych dokumentach, albo żeby potępienie zostało publicznie ogłoszone, a wytępienie tej najnikczemniejszej herezji zostało potwierdzone mocą sądu wszystkich wiernych Chrystusowych i wszystkich narodów chrześcijańskich.

2. W sprawie tych próśb i wezwania, poczynionych z całą pokorą i szacunkiem, my, posłowie wspomnianego najjaśniejszego króla i przemożnego jego brata, prosimy i domagamy się od wszystkich czcigodnych ojców i kardynałów świętego Kościoła Rzymskiego, a także innych posłów najjaśniejszych królów i władców, jak i czcigodnych ojców i pisarzy świętej Stolicy Apostolskiej, innych prałatów oraz innych szlachetnych mężów i urzędowych pisarzy, a nadto obecnych tam sekretarzy, wydania autentycznego poświadczenia na piśmie, i słownie, o ile wyda się to słuszniejsze.

3. Dla usprawiedliwienia naszych posłów, aby w żadnym miejscu ani w żadnym czasie nie można było nas obarczyć zaniedbaniem, i w jakikolwiek sposób oskarżyć przed Bogiem, stwierdzamy, przedstawiamy i ogłaszamy wobec waszych świątobliwości oraz wszystkich walczących dla imienia Chrystusowego, jak dla nas jest ważne, żeby główny zamysł czy zamiar

świętego Soboru w Konstancji, to znaczy wytepienie herezji, ze względu na które sobór z woli Bożej został prawnie zebrany, uzyskał odpowiedni skutek, i aby ostatecznie wytepił tak bardzo nikczemne herezje, do których zniszczenia dąży ten święty Sobór w miarę swoich możliwości.

4. Ponadto, o ile to do nas należy, będziemy dążyć do odrzucenia niegodziwości przeciwnej religii chrześcijańskiej i jej władcom, wynikającej z tej niewielkich rozmiarów książeczki, a także do jawnego jej potępienia. W sprawie tego protestu, ochrony i wezwania uroczyste wzywamy i prosimy o potwierdzenie czcigodnych ojców i panów, królów, władców, posłów, protonotariuszy, prałatów i inne znakomite osoby, a także urzędowych notariuszy.

5. Bierzemy pod uwagę, że święty Sobór powszechny zwołano między innymi dla wytepienia herezji. Dlatego my, wspomniani posłowie, przybywamy w tej sprawie ochoczo, z powodu zbożnego i pełnego oddania uczucia wymienionych najjaśniejszych władców wobec wiary katolickiej, z najgorętszym pragnieniem prosząc o wytepienie błędów. Troszczymy się, aby w Kościele Bożym nie zostało się żadne zniekształcenie. Sprawa ta, jak uważamy, przyniesie na pewno największe zadowolenie najpierw Bogu, religii chrześcijańskiej i Kościołowi walczącemu [*Ecclesia militans*], a także innym i wspomnianym najjaśniejszym władcom.

6. Uważamy, że wskutek zwłoki z potępieniem wspomnianej broszury wraz z jej zwolennikami, może pojawić się zgorszenie godzące zarówno w wiarę katolicką, jak i w święty Sobór, którego jesteśmy członkami, a także w wasze świątobliwość, darzone przez nas czcią z całkowitym oddaniem i szczerością duszy. Chcemy raczej wypełnić wolę Boga, niż ludzi czy naszych władców, w których sprawie tutaj przybywamy, aby wypełnić ich zlecenie.

7. Protestujemy przed obliczem waszych świątobliwości oraz tego całego sławnego zgromadzenia i ogłaszamy, że nie zostały wytępione wszystkie herezje i błędy trapiące obecnie Kościół, zwłaszcza powstające z niegodziwej i podlej nauki wspomnianego Jana Falkenberga, przez wszystkich sędziów w sprawach wiary świętego Soboru i przez wszystkie nacje oraz przez najczcigodniejszych ojców kardynałów potępionej i uznanej za potępioną.

8. Zgłaszamy ponadto protest i dowodzimy, że do nich w sposób szczególny należy bronić i wzmacniać na publicznej sesji cześć oraz stanowisko najjaśniejszego władcy, króla Polski, a także księcia Witolda, które mogą być naruszone przez zaniedbania nie do przyjęcia w sprawie potępienia wspomnianej broszury, biorąc pod uwagę, że tenże Jan nie lękał się w taki właśnie sposób nauczać i głosić dla spowodowania wzdargy i wywołania zamętu przeciwko wspomnianym władcom i ich królestwom.

9. Wielkie i ciężkie zgorszenia mogą powstać zarówno przeciwko wierze katolickiej, jak i przeciwko pozycji wspomnianych władców, przez głęboką nienawiść żywioną przez stronników powtarzających uporczywie tę diabelską naukę. Aby zaś ani wasze świątobliwości, ani cały święty Sobór nie mógł się wymówić niewiedzą, ponownie sprawy te są przywodzone na pamięć waszych dostojności.

10. Posłom proszącym i nalegającym w tej sprawie, przez wszystkich obecnych powinny być wydane jawne dokumenty, jeden albo liczne, na wieczną rzeczy pamiątkę.

11. Biorąc też pod uwagę, że co dotyczy wiary katolickiej i dobra całego Kościoła, należy do decyzji i rozstrzygnięcia przez Sobory powszechne, dlatego też z wszelkim stosownym uszanowaniem i pokorą oświadczamy, że o ile przed rozwiązaniem świętego Soboru nie zadba się o to, wtedy będziemy się odwoływać zgodnie z zasadami określonymi przez nacje świętego Soboru i czcigodnych kardynałów oraz sędziów do najbliższego przyszłego soboru powszechnego, itd.

Obszernie o sprawie *Satyry* Falkenberga i protestu strony polskiej można przeczytać w artykule dr hab. Tomasza Graffa:

<https://czasopisma.upjp2.edu.pl/foalihistoriacracoviensia/article/view/2211> .

Tłumaczenie protestu posłów polskich za: *Dokumenty soborów powszechnych*, t. III (1414-1445), Kraków 2004, s. 267, 269. Za życzliwą zgodę na publikację dziękujemy Wydawnictwu WAM. Link do księgarni internetowej

Wydawnictwa WAM i książki dostępnej w niej jako ebook:

[https://wydawnictwowam.pl/prod.tom-iii-dokumenty-soborow-powszechnych-1414-1445.7850.htm?](https://wydawnictwowam.pl/prod.tom-iii-dokumenty-soborow-powszechnych-1414-1445.7850.htm?srsltid=AfmBOoobMEDkLUqCcfKS2dObE2QrO1KR5LonUtPvGwp0nEyuonZNLzYz&sku=)

[srsltid=AfmBOoobMEDkLUqCcfKS2dObE2QrO1KR5LonUtPvGwp0nEyuonZNLzYz&sku=](https://wydawnictwowam.pl/prod.tom-iii-dokumenty-soborow-powszechnych-1414-1445.7850.htm?srsltid=AfmBOoobMEDkLUqCcfKS2dObE2QrO1KR5LonUtPvGwp0nEyuonZNLzYz&sku=)

Oprac. Adam Talarowski

Nasz tygodnik wydajemy dzięki hojności Darczyńców. Zapraszamy do ich grona!

Wszystkie artykuły z „Teologii Politycznej Co Tydzień” [514]: „Jagiełło. Władysław II Wielki?”